

Ansvarig för riktlinje Medicinskt ansvarig sjuksköterska	Gäller från 2017-07-11 Rev 2019-07-09
Cecilia Linde cecilia.linde@solna.se	Revideras 2021-07-09

Riktlinje för avvikelshantering gällande hälso- och sjukvårdsinsatser

Vårdgivare är skyldiga att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete enligt patientsäkerhetslagen samt Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Vårdgivaren skall utreda händelser i verksamheten som medfört eller hade kunnat medföra vårdskada.

Hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att bidra till en hög patientsäkerhet. Personalen ska därför rapportera risker för vårdskador samt händelser som har eller hade kunnat medföra vårdskada.

Att uppmärksamma risker och avvikelser, rapportera, analysera, åtgärda och följa upp är en viktig del i verksamheternas patientsäkerhetsarbete.

Syftet med avvikelserapportering

Att utifrån framkomna erfarenheter av avvikelser/tillbud i hälso- och sjukvården vidta förebyggande åtgärder och därmed höja hälso- och sjukvårdens kvalitet.

Verksamhetschef ansvar för avvikelserapportering

Verksamhetschefen ansvarar för att det finns lokal rutin för avvikelser. I lokal rutin för avvikelshantering och rapportering ska riskanalys och händelseanalys ingå. I risk och händelseanalys ska det ingå uppgifter om:

- identifiering, analys och bedömning av risker
- identifiering, dokumentation och analys av felaktigheter, skador och avvikelser från det förväntade förloppet
- hur orsaker till uppkomna fel eller brister åtgärdas och för hur erfarenheter från avvikelshantering återförs i förebyggande syfte

Exempel på vad som skall rapporteras som avvikelser:

- Händelser som har eller hade kunnat orsaka att en boendes/brukares fått sin hälsa allvarligt försämrad.
- Avvikelser gällande läkemedelshantering.
- Fall och fallskador
- Utebliven undersökning eller behandling
- Otillräcklig eller felaktig information till boende/brukare/ närstående
- Otillräcklig instruktion eller information till personal eller mottagande vårdgivare
- Bristande dokumentation
- Felaktig funktion eller felaktig användning av MTP
- Brister i arbetsrutiner
- Brister i vårdkedjan, till exempel vid in- och utskrivning
- Avvikelser till följd av brister i kompetenser
- Själv mord eller självmordsförsök för att utreda om eventuella misstag i vården kan kopplas till handlingen

Blanketter

- Blanketter för avvikelser gällande fall, läkemedel, trycksår samt övriga händelser finns på www.solna.se/mas , hälso-och sjukvårdsrutiner under flik Avvikelser.

Allvarliga avvikelser och risker

Den som är verksamhetschef för en enhet skall omedelbart underrätta MAS om allvarliga avvikelser och risker samt vid alla avvikelser där patienten fått byta vårdnivå. MAS bedömer om anmälan till Inspektionen av vård- och omsorg ska göras. Se MAS riktlinje anmälan IVO, lex Maria.

Händelseanalys/utredning sker i den egna verksamheten tillsammans med berörda professioner.

Påbörja utredningen så snart som möjligt. Utredningen ska dokumenteras. Intervjua berörd personal, begär vid behov in skriftlig redogörelse från personal. Samla in fakta kring händelsen. Lyssna på boende/brukare/närståendes upplevelser av händelsen och informera dem att utredning påbörjas och informera fortlöpande om pågående utredning.

Utredningen skall också komma fram till vilka åtgärder som kan förebygga att en händelse upprepas och dessa åtgärder skall beskrivas i en åtgärdsplan som berörd personal ska få information om och ta del av. Åtgärdsplanen ska följas upp av verksamhetschef.

Se mall för internutredning finns på www.solna.se/mas, hälso- och sjukvårdsrutiner under flik Avvikelser.

Rapportering till MAS varje månad.

Varje månad skickar MAS en enkät för rapportering av avvikelser till vård- och omsorgsboende. Enkäten skickas elektroniskt till verksamhetschefen på vård- och omsorgsboendet. I enkäten ingår att rapportera avvikelser som gäller:

- fall
- läkemedelshantering
- trycksår
- medicintekniska produkter
- Hygien
- Händelser som föranlett internutredning

Medicin tekniska produkter (MTP)

Vid avvikelse som gäller MTP ska avvikelserapportering göras. Se MAS riktlinje för användning av medicintekniska hjälpmedel

Redovisning till Omvårdnadsnämnden

MAS: en gör årligen en sammanställning av avvikelserapporteringar i patientsäkerhetsberättelsen som redovisas för omvårdnadsnämnden. Omvårdnadsnämnden hålls fortlöpande underrettade vid ev. anmälan till Inspektionen för vård- och omsorg, lex Maria.

SFS 2017:30 Hälso- och sjukvårdslagen

SFS 2010: 659 Patientsäkerhetslagen

SOSFS 2011:9 Ledningssystem för kvalitetsarbete

HSLF-FS 2017: 40 Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd om vårdgivares systematiska patientsäkerhetsarbete

HSLF-FS 2017:41 Inspektionen för vård och omsorgs föreskrifter om anmälan av händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada (lex Maria)

SOSFS 2008:1 Medicintekniska produkter